

Arbejdsgruppen vedr. udarbejdelse af beslutningsoplæg for Hjemmeværnet

OMSTILLING OG UDVIKLING AF HJEMMEVÆRNET

2. marts 2016

1 Indholdsfortegnelse

Indhold

1	Indholdsfortegnelse	2
2	Sammenfatning.....	3
3	Indledning.....	6
4	Hjemmeværnets omstilling	8
4.1	Myndigheder og værngrensstruktur	8
4.2	Analyse af kapaciteter	10
4.3	Effektiviseringsanalyser	12
4.3.1	Information, kommunikation og rekruttering.....	12
4.3.2	Hjemmeværnets logistikstruktur.....	13
4.3.3	Uddannelsesstrukturen.....	14
4.3.4	Administration.....	15
4.4	Udvalgets egne analyser	17
4.5	Økonomi	18
5	Hjemmeværnets udvikling.....	20
5.1	Styrkelse af havmiljøindsatsen i kystzonen	20
5.2	IT-system.....	21
5.3	Opbygning af kapacitetsopbygningsenhed.....	21
5.4	Styrkelse af Hjemmeværnets støtte til Forsvaret	21
5.5	Analyse forud for en kommende forsvarsaftale	23
Bilag 1.	Etablisementsplan for myndigheder og enheder	26
Bilag 2.	Regionale årsværksreduktioner i forbindelse med Hjemmeværnets omstilling.....	27

2 Sammenfatning

På baggrund af Hjemmeværnets budgetanalyse, som tidligere er blevet udarbejdet, blev der nedsat en arbejdsgruppe, der fik i opdrag at omdanne budgetanalysen til konkrete tiltag.

Arbejdsgruppen har således med udgangspunkt i Hjemmeværnets budgetanalyse tilvejebragt tiltag, der reducerer Hjemmeværnets struktur med 93 årsværk, og tilvejebringer et samlet provenu på ca. 71,3 mio. kr. (PL2013). Heraf er ca. 12 mio. kr. omkostningskroner, der ikke skal fraregnes Hjemmeværnets budget. Herudover omlægges Hjemmeværnets ydelsessystem, hvilket omfatter omlægningen af 5-10 mio. kr. årligt.

Hjemmeværnets omstilling

Arbejdsgruppens konkrete omstillingsforslag indebærer blandt andet en tilpasning af Totalforsvarsregionerne, der sammenlægges fra tre til to. Der etableres således to Totalforsvarsregioner, der omfatter henholdsvis det østlige og det vestlige Danmark. Hærhjemmeværnsstrukturen under de to nye Totalforsvarsregioner fastholdes på de nuværende 12 hærhjemmeværnsdistrikter, dog med en reduktion af samlet set 12 årsværk.

Hjemmeværnets værngrensstruktur forenkles ved, at Marinehjemmeværnet og Flyverhjemmeværnet udskilles af Hjemmeværnskommandoen og oprettes som selvstændige myndigheder. Begge myndigheder foreslås placeret på Sjælland og med et element i hhv. Århus og Karup.

Arbejdsgruppen anbefaler, at Hjemmeværnskommandoens informations-, kommunikations- og rekrutteringsstruktur justeres, hvilket medfører placering af tre stillinger ved Hjemmeværnskommandoen, som skal støtte seks nye decentralt placerede kommunikationskonsulenter. Hjemmeværnets struktur reduceres samlet set med to årsværk i forbindelse med omlæggelsen af informations-, kommunikations- og rekrutteringsstrukturen.

Hjemmeværnets logistikstruktur foreslås omlagt til to centrale depoter med ca. 17 årsværk ved hvert depot. Initiativet medfører, at der foreslås oprettet ca. 17 stillinger i henholdsvis Skalsstrup og Århus, mens de samlede ændringer i Hjemmeværnets logistikstruktur medfører en personalereduktion på 16 årsværk.

Antallet af uddannelsescentre foreslås reduceret fra fem til tre, idet uddannelsescentrene Nordjylland og Nordsjælland fremadrettet ikke vil være bemandet med ansat personel. De tre tilbageværende uddannelsescentre foreslås placeret i nuværende domiciler i Søgaardlejren samt på Vordingborg og Skive kaserner.

Arbejdsgruppen foreslår endvidere, at Hjemmeværnets administrationsstruktur reduceres med 33 årsværk, idet Hjemmeværnet indtænkes i koncernfælles administrative løsninger. Det foreslås, at der i en overgangsperiode oprettes et administrativt center med otte årsværk under Hjemmeværnskommandoen placeret i Hjørring i tilknytning til Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Det anbefales, at Hjemmeværnskommandoen i samarbejde med Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse og Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse snarest muligt tilvejebringer et konsolideret grundlag for en digital understøttelse af administrative opgaver relateret til administration af det frivillige personel. Dette er en forudsætning for den anbefalede omlægning af Hjemmeværnets administration. Der afsættes 10 mio. kr. i 2017 til investering i et IT-system.

Arbejdsgruppen foreslår, at Hjemmeværnets ydelsessystem omlægges så det i højere grad understøtter og tilgodeser den ekstraordinære frivillige indsats. Det medfører eksempelvis, at rådighedsvederlaget i endnu højere grad målrettes centrale medarbejdere i nøglefunktioner med beredskabsforpligtelser, samt at instruktørvederlag målrettes og omlægges til egentligt instruktørvirke. Det fremgår af budgetanalysen, at omlægningen af ydelser vil kunne skabe et råderum på ca. 5,0-10,0 mio. kr. Det forslås videre, at råderummet forbliver i Hjemmeværnet i indeværende forligsperiode med henblik på, at ydelserne kan omlægges, således at systemet endnu bedre understøtter Hjemmeværnets virksomhed.

Hjemmeværnets udvikling

Forsvarsaftalen

Det fremgår af forsvarsaftalen, at Hjemmeværnets overordnede struktur, herunder sammenhængen mellem hjemmeværnsdistrikterne og politikredsene, og eksisterende kapaciteter til nationale og internationale opgaver fastholdes, men løbende søges effektiviseret og udviklet. Hjemmeværnets rolle i forhold til at kunne støtte og bistå Forsvaret i såvel nationale som internationale opgaver skal styrkes. Endvidere fremgår det, at der skal ske opbygning af en kapacitetsopbygningsenhed og styrkelse af Hjemmeværnets havmiljøindsats i kystzoner. Udviklingen af Hjemmeværnet er i forsvarsaftalen forudsat finansieret inden for Hjemmeværnets nuværende ramme.

Det anbefales, at Hjemmeværnets opstilling og udvikling af en førings- og kommunikationsstruktur i forbindelse med styrkelse af havmiljøindsatsen i kystzonen fortsættes i indeværende forlig, idet der tillige anskaffes et førings- og støttesystem til ca. 5,5 mio. kr. i 2016.

Det anbefales at Hjemmeværnet fortsætter arbejdet med kapacitetsopbygningsenheden inden for de nuværende rammer. Der igangsættes et arbejde med deltagelse af Den Værnsfælles Forsvarskommando og Hjemmeværnskommandoen og i relevant omfang Beredskabsstyrelsen, hvis formål er at udarbejde et fælles grundlag for etablering af en koncernfælles løsning for kapacitetsopbygningsopgaven. Arbejdet har tillige sammenhæng med det igangværende arbejde omkring implementering af HR-strategien, Delstrategi 9.

Som led i Hjemmeværnets udvikling i støtten til forsvaret i indeværende forlig har Hjemmeværnet iværksat etablering af grundlaget for oprettelse af en Beredskabsstyrke. Styrken opstilles lokalt i alle hærhjemmeværnsdistrikter, men kan indsættes nationalt ved behov. Beredskabsstyrken opstilles af 1.000 – 1.500 frivillige, der påtager sig en yderligere forpligtelse til at gennemføre uddannelse og indgå på et varigt beredskab. Styrkens personel vil således blive udvalgt og uddannet, så de frivillige i styrken generelt vil være på et højere uddannelsesmæssigt niveau end traditionelle hjemmeværnsenheder. Det er hensigten, at styrken opbygges gradvist i perioden frem til ultimo 2017, hvor styrken skal være på fuldt opstillet. Dele af Beredskabsstyrken forventes at kunne indsættes allerede fra 2. halvår 2016.

Der er endvidere i rammen af HR-strategien, Delstrategi 9 iværksat et arbejde med udarbejdelse af et såkaldt *Totalstyrkekoncept*. Konceptet har til formål at sikre den størst mulige udnyttelse af kombinationen af fastansatte (professionelle) soldater, reserven og frivillige. Dette arbejde har nået et niveau, hvor de principielle forhold omkring totalstyrken er afklaret, og de indledende planer for opstilling af styrken kan udarbejdes.

Det anbefales, at de allerede iværksatte projekter omkring tættere samarbejde og koordination mellem Hjemmeværnet og Forsvaret i indværende forlig løbende videreudvikles og evalueres i takt med udviklingen i både efterspørgsel og de opsamlede erfaringer i rammen af HR-strategien, Delstrategi 9. Evalueringen skal gennemføres så betids, at resultatet kan indgå i forberedelserne til en ny politisk aftale om forsvaret.

Ydelser til frivillige

Såfremt den skitserede forøgelse af aktivitetsniveauet mv. fortsætter ind i næste politiske aftaleperiode, kan det medføre behov for en mere principiel stillingtagen til spørgsmålet om kompensation til frivillige i Hjemmeværnet, der er indsat over en længere periode.

Analyse forud for en kommende politisk aftale

For at sikre strategisk sammenhæng mellem regeringens udenrigs- og sikkerhedspolitiske udredningsarbejde, følgerne af terrorhændelserne i København i 2015 samt de seneste erfaringer fra Hjemmeværnets støtte til andre myndigheder i forbindelse med bl.a. tilstrømningen af flygtninge og migranter vurderes det relevant, at Hjemmeværnskommandoen og Den Værnsfælles Forsvarskommando analyserer Hjemmeværnets udvikling i et mere langsigtet perspektiv.

Hertil kommer at en gennemgang af Hjemmeværnets materielforhold har vist, at der er behov for at gennemføre en række større materielanskaffelser, inklusiv udskiftning af Marinehjemmeværnsfartøjer i årene fremover med udgangspunkt i en videreførelse af eksisterende kapaciteter.

Det anbefales, at der igangsættes en analyse snarest. Arbejdet vil tage udgangspunkt i Forsvarets og samfundets samlede beredskabs behov for støtte, herunder Hjemmeværnets opstilling af kapaciteter, med respekt for, at Hjemmeværnet er en frivillig beredskabsorganisation. Formålet med analysen er at skabe klare pejlemærker i Hjemmeværnets strategiske udvikling og dermed skabe grundlag for, at Hjemmeværnets prioritering af opgaver, kapaciteter og materielanskaffelser kan målrettes den forventede udvikling. Analysen skal indgå i grundlaget for de politiske forhandlinger om en kommende forsvarsaftale.

3 Indledning

Det fremgår af "Aftale på forsvarsområdet 2013-2017" (herefter forsvarsaftalen), at der i forligningsperioden skal gennemføres en række budgetanalyser indenfor Forsvarsministeriets område, herunder en budgetanalyse af Hjemmeværnet.

Budgetanalyserne skal sikre en løbende optimering af ministerområdets myndigheder og undersøge, hvorvidt der kan identificeres yderligere driftseffektiviseringer i bl.a. Forsvaret og Hjemmeværnet. Dette skal ske med henblik på at frigøre midler til forsvarspolitiske prioriteringer, herunder materielinvesteringer.

Til gennemførelse af arbejdet med budgetanalysen af Hjemmeværnet blev der nedsat et udvalg bestående af embedsmænd fra Finansministeriet, Forsvarsministeriet, den daværende Forsvarskommando og Hjemmeværnskommandoen (herefter udvalget). Konsulentfirmaet Deloitte Consulting (Herefter "Deloitte") gennemførte til brug for udvalget en række uddybende struktur- og effektiviseringsanalyser. Udvalget gennemførte desuden selv en række analyser af ydelser til Hjemmeværnets frivillige personel samt uddannelse i Hjemmeværnet. Udvalgets arbejde med budgetanalysen blev afsluttet ultimo 2014.

I udvalgets anbefalinger blev der peget på en række forslag, der primært var rettet mod den faste struktur og i mindre grad mod det frivillige personel. Anbefalingerne bidrager til en samlet effektivisering af Hjemmeværnets organisation og opgaveløsning svarende til et provenu på ca. 71 mio. kr. fuldt indfaset. Det drejer sig om effektivisering af myndigheder og værnsgrene, informations- og kommunikationsstrukturen, logistikstrukturen, optimering af uddannelsesområdet og administration.

I effektiviseringsprovenuet indgår der både effektiviseringer, der vil optræde i Hjemmeværnets regnskab, og effektiviseringer, der vil fremkomme i form af sparede etablisementsomkostninger, IT-omkostninger mv. i regnskabet i Forsvarsministeriets styrelser. I forhold til udvalgets anbefalinger på ca. 71 mio. kr. er ca. 12,0 mio. kr. således omkostningskroner, der ikke skal fraregnes Hjemmeværnets budget, men tilvejebringes gennem reduktioner i udgifterne ved andre myndigheder inden for Forsvarsministeriets område.

Hertil kommer et yderligere muligt provenu på ca. 18,0 mio. kr., som udvalget fandt krævede politisk drøftelse. Dette vedrører en evt. nedlæggelse af en række kapaciteter, musikkorps og stillingen som kommitteret. Der blev ikke afgivet anbefaling herom.

I udvalgets anbefalinger blev det ligeledes vurderet, at der via en omlægning af ydelsessystemet kunne tilvejebringes et råderum på ca. 5,0-10,0 mio. kr. Råderummet har til formål at skabe plads indenfor den eksisterende økonomiske ramme til en relevant understøttelse af det frivillige personels deltagelse i internationale operationer og til at håndtere den øgede støtte til Forsvaret.

Resultatet af budgetanalysen af Hjemmeværnet blev præsenteret for det politiske niveau, der i den forbindelse besluttede:

- At nedsætte en arbejdsgruppe, der på baggrund af budgetanalysens anbefalinger og det fastlagte provenuskøn på ca. 77 - 82 mio. kr. skulle udarbejde et beslutningsoplæg, der

bl.a. skulle indeholde en samlet udviklingsplan for Hjemmeværnet. På den baggrund skulle der tages stilling til provenuets anvendelse indenfor Forsvarsministeriets område.

- At der på et senere tidspunkt skulle ske en afklaring af provenuet på ca. 18,0 mio. kr. for så vidt angår Hjemmeværnets kapaciteter, musikkorps, samt stillingen som kommitteret for Hjemmeværnet.

Forsvarsministeriet nedsatte efterfølgende en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra henholdsvis Forsvarsministeriet (formand), Hjemmeværnskommandoen og Den Værnsfælles Forsvarskommando. Finansministeriet har fulgt arbejdsgruppens arbejde, herunder at der tilvejebringes et provenu – inklusiv et evt. identificeret råderum – svarende til det tidligere anlagte provenuskøn. Arbejdsgruppens faglige forslag er opstillet af Forsvarsministeriet, Hjemmeværnskommandoen og Den Værnsfælles Forsvarskommando.

Forsvarsministeriet har efterfølgende præciseret, at beslutningsoplægget skal indeholde en samlet udviklingsplan for Hjemmeværnet bestående af bl.a:

- Hjemmeværnets omstilling og udvikling
- Forslag til implementeringsplan, herunder en tids- og procesplan samt en opgørelse over årsværksfordelingen samt indfasningsprofil.
- Forslag til en etablingsplan for Hjemmeværnets myndigheder og enheder.

Arbejdsgruppen skulle bl.a. tage udgangspunkt i anbefalingerne fra udvalget, herunder tilvejebringe et provenu. Derudover kunne alternative effektiviseringsforslag inddrages, og der kunne gives forslag til udmøntningen af provenuet i relation til arbejdsgruppens samlede udviklingsplan for Hjemmeværnet. Hjemmeværnskommandoen skulle sikre, at det frivillige personels synspunkter blev inddraget i arbejdet i forbindelse med udarbejdelse af beslutningsoplægget.

På den baggrund nedsatte Hjemmeværnskommandoen syv arbejdsgrupper, der fik til opgave at udarbejde forslag til omstilling af Hjemmeværnet. Arbejdsgrupperne har haft repræsentation af såvel frivillige som ansatte. Nedenstående omstillingsforslag er bl.a. baseret på konklusionerne fra Hjemmeværnets arbejdsgrupper, supplerende forslag fra det frivillige personel og Hjemmeværnskommandoens vurderinger og konklusioner.

4 Hjemmeværnets omstilling

For at sikre en fortsat udvikling af Hjemmeværnet er det nødvendigt at tilvejebringe et økonomisk råderum. Råderummet skal findes, således at den operative kapacitet alene påvirkes i begrænset omfang. Det indebærer, at den frivillige struktur i hovedsagen ikke berøres.

Arbejdsgruppen har gennemgået de opstillede forslag i udvalgets afrapportering og er på den baggrund kommet med anbefalinger om muligheden for at implementere de enkelte forslag. Herunder er det undersøgt, om der måtte være alternative forslag til effektivisering. Nedenstående gennemgang følger kronologien fra udvalgets afrapportering.

4.1 Myndigheder og værngrensstruktur

Forslag 1A. Sammenlægning af nuværende tre totalforsvarsregioner til to.

Det følger af forsvarsaftalen, at de nuværende tre totalforsvarsregioner sammenlægges til to, hvilket også er udvalgets anbefaling.

Ifølge udvalget vil sammenlægningen kunne tilvejebringe et provenu på 9 årsværk og ca. 3,9 mio. kr. Hjemmeværnet har efterfølgende identificeret yderligere effektivisering, således at sammenlægningen samlet set vil medføre en reduktion i personalebehovet på 12 årsværk og et effektiviseringsprovenu på ca. 5,9 mio. kr. Arbejdsgruppen tiltræder denne model.

Arbejdsgruppen anbefaler endvidere, at sammenlægningen gennemføres ved en placering af de to totalforsvarsregioner¹ i hhv. Øst- og Vestdanmark, således at Totalforsvarsregion Øst forbliver på Kastellet i København og Totalforsvarsregion Vest placeres i Haderslev.

Forslag 1B. Sammenlægning af hærhjemmeværnsdistrikter.

Udvalget anbefaler, at de tre hærhjemmeværnsdistrikter København, Københavns Vestegn og Nordsjælland sammenlægges til to distrikter, og at hærhjemmeværnsdistrikterne Østjylland og Sydøstjylland sammenlægges. Sammenlægningerne vurderes at kunne reducere personalebehovet med op til 12 årsværk og medføre et samlet effektiviseringsprovenu på op til ca. 7,9 mio. kr.

Arbejdsgruppen har overvejet et alternativt forslag, der medfører, at de 12 nuværende hærhjemmeværnsdistrikter fastholdes, men at der gennemføres driftsmæssige optimeringer, og at den militære bemanning ved hærhjemmeværnsdistrikterne justeres med i udgangspunktet 1 årsværk per distrikt. Dette forslag vurderes også at kunne tilvejebringe et provenu på ca. 7,9 mio. kr.

Det er Hjemmeværnskommandoens opfattelse, at den reducerede bemanning ved hærhjemmeværnsdistrikterne bl.a. opvejes af den nye logistikstruktur.

Arbejdsgruppen bemærker, at de to forslag (udvalgets og de frivilliges) ikke udelukker hinanden, men arbejdsgruppen anbefaler, at det alternative forslag følges. Dermed reduceres den ansatte struktur med 12 årsværk, og der tilvejebringes et provenu på ca. 7,9 mio. kr. Arbejdsgruppen har lagt vægt på, at forslaget tilgodeser det frivillige personels ønsker og ligger i forlængelse af forsvarsaftalens ordlyd.

¹ Det endelige forslag til betegnelse på de nye regioner vil blive indarbejdet i implementeringsplanen, idet den bl.a. afhænger af den endelige opgaveportefølje.

Forslag 1C. Forenkling af værngrænsstrukturen for Marine-, Flyver- og Virksomhedshjemmeværnet.

Udvalget anbefaler, at Flyverhjemmeværnet og Marinehjemmeværnet organiseres i hver sin myndighed med et "element" i den landsdel, hvor myndigheden ikke er placeret. Sammenlægningerne vil netto medføre et reduceret personalebehov på seks årsværk og en effektivisering på ca. 3,8 mio. kr.

Udvalget anbefaler videre, at Virksomhedshjemmeværnet integreres i Hærhjemmeværnet, idet det dog bør ske på en sådan måde, at de særlige kompetencer og identiteten for det frivillige personel i Virksomhedshjemmeværnet fastholdes. Forslaget reducerer personalebehovet med fire årsværk og giver et effektiviseringsprovenu på ca. 2,4 mio. kr.

Arbejdsgruppen er enig i udvalgets anbefaling, og Hjemmeværnskommandoen foreslår følgende organisering:

Omstilling af Marinehjemmeværnet:

Marinehjemmeværnsinspektoratet nedlægges², og Marinehjemmeværnet udskilles af Hjemmeværnskommandoen og etableres som én myndighed, repræsenteret i begge landsdele. Myndigheden foreslås placeret på Flådestation Korsør af hensyn til dels det tætte samarbejde mellem chefen for Marinehjemmeværnet og chefen for Hjemmeværnet, dels samarbejdet med Søværnet. Desuden fastholdes et element i Århus med henblik på at kunne støtte det frivillige personel vest for Storebælt i forbindelse med uddannelse, øvelser, indsættelser mv. Det frivillige personel øst for Storebælt støttes af Marinehjemmeværnet i Korsør. Effektiviseringen tilvejebringer et provenu på ca. 2,5 mio. kr. og reducerer den ansatte struktur med fire årsværk.

Omstilling af Flyverhjemmeværnet:

Flyverhjemmeværnsinspektoratet nedlægges³, og Flyverhjemmeværnet udskilles af Hjemmeværnskommandoen og etableres som én myndighed repræsenteret i begge landsdele. Myndigheden foreslås placeret i Vordingborg, således at det nuværende element i Jonstruplejren sammenlægges med myndigheden i Vordingborg af hensyn til det tætte samarbejde mellem chefen for Flyverhjemmeværnet og chefen for Hjemmeværnet. Desuden fastholdes et element i Karup af hensyn til dels det tætte samarbejde med flyvevåbnet, samt med henblik på at kunne støtte det frivillige personel vest for Storebælt. Det frivillige personel øst for Storebælt støttes af Flyverhjemmeværnet i Vordingborg. Effektiviseringen tilvejebringer et provenu på ca. 1,3 mio. kr. og reducerer den ansatte struktur med to årsværk.

Omstilling af Virksomhedshjemmeværnet:

Virksomhedshjemmeværnet nedlægges som selvstændig myndighed i Hjemmeværnet, og underafdelingerne integreres i hærhjemmeværnsdistrikterne. Der oprettes et element på tre årsværk i Hjemmeværnskommandoen, som skal fastholde Virksomhedshjemmeværnets identitet og særlige kompetencer. Endvidere tilføres begge totalforsvarsregioner en forbindelsesgruppe bestående af frivilligt personel fra Virksomhedshjemmeværnet. Omstillingen tilvejebringer et provenu på 2,4 mio. kr. og reducerer den ansatte struktur med fire årsværk.

² Dette forudsætter en ændring af gældende lov om Hjemmeværnet.

³ Se note 2.

Arbejdsgruppen er enig i Hjemmeværnskommandoens anbefalinger. Anbefalingen reducerer samlet set personalebehovet med 10 årsværk og tilvejebringer et provenu på ca. 6,2 mio. kr.

Forslag 1E1. Reduktion af støttestrukturen i Hjemmeværnskommandoen

Udvalget anbefaler, at antallet af serviceårsværk i Hjemmeværnskommandoen reduceres med fire årsværk, hvilket vil give et effektiviseringsprovenu på ca. 1,5 mio. kr.

Siden udvalget afleverede sin indstilling, er Hjemmeværnskommandoen flyttet fra København til Vordingborg og har i den forbindelse gennemført en reorganisering af myndigheden. Med flytningen til Vordingborg Kaserne overtog Hjemmeværnskommandoen ansvaret for kasernens Garnisonsstøtteelement og dets personel, i hvilken forbindelse den samlede støttestruktur i Vordingborg blev effektiviseret og optimeret ved en sammenlægning af støttestrukturen i garnisonen og i Hjemmeværnskommandoen. Det anbefalede provenu er således allerede udmøntet fra 2016. På den baggrund bemærker arbejdsgruppen, at Hjemmeværnet allerede har gennemført den foreslåede effektivisering, og at effektiviseringen medregnes i provenuet.

Forslag 1E2. Nedlæggelse af stillingen som Kommitteret for Hjemmeværnet

En nedlæggelse af stillingen som Kommitteret for Hjemmeværnet medfører en personalereduktion på 1 årsværk svarende til et provenu på ca. 0,5 mio. kr.

Udvalget afgiver ikke anbefaling vedrørende forslaget.

Arbejdsgruppen lægger op til, at en beslutning om nedlæggelse af stillingen som Kommitteret for Hjemmeværnet beror på politisk stillingtagen, idet stillingen som Kommitteret for Hjemmeværnet går tilbage til Hjemmeværnets oprettelse og er lovbestemt.

Arbejdsgruppens samlede anbefaling for myndigheder og værnsgrensstrukturen

Den anbefalede løsning tilvejebringer et provenu på:

- Årsværksreduktion: 34, herunder 12 årsværk ved omstilling af regionsstrukturen, 12 årsværk ved omstilling af hærhjemmeværnsdistrikter og 10 årsværk ved omstilling af værnsgrenene.
- Provenu: 21,5 mio. kr., herunder 5,9 mio. kr. ved omstilling af regionsstrukturen, 7,9 mio. kr. ved omstilling af hærhjemmeværnsdistrikter, 6,2 mio. kr. ved omstilling af værnsgrenene samt en allerede udmøntet effektivisering af Hjemmeværnskommandoen på ca. 1,5 mio. kr.

4.2 Analyse af kapaciteter

I forbindelse med den gennemførte budgetanalyse af Hjemmeværnet fremkom Deloitte med en række konkrete forslag til nedlæggelse af operative kapaciteter. Forslagene var et udtryk for i hvor høj grad kapaciteterne var efterspurgt af Forsvaret og de sektoransvarlige myndigheder i samfundets samlede beredskab. Deloitte vurderede på baggrund af deres analyse, at: *"... der er visse kapaciteter, hvor efterspørgslen er drevet af, at kapaciteten er tilstede. Deloitte vurderede derfor, at der kunne være grundlag for at nedlægge eller undlade at opbygge kapaciteterne Maritime For-*

ce Protection, flyvende enheder og hundetjenesten samt en afbalanceret opbygning af kapacitetscentret.”⁴ Udvalget fremhæver, at Deloitte i analysen har anlagt betragtningen om, at en hjemmевærnskapacitet først er reelt efterspurgt i situationer, hvor opgavestilleren som alternativ enten vil skulle tilvejebringe og finansiere supplerende kapacitet i egen struktur, eller være villig til at medfinansiere kapaciteten.

Udvalget bemærker i deres afrapportering, at forslagene om kapaciteter kan have indflydelse på Hjemmевærnets operative evne, og at der som sådan ikke er tale egentlige effektiviseringstiltag. Udvalget vurderede, at en ændring af Hjemmевærnets kapaciteter således er et spørgsmål om til- eller fravalg, for så vidt angår omfanget og robustheden af Hjemmевærnets støtte til Forsvaret, hvilket tilsiger en bredere analyse og politisk drøftelse. Udvalget afgav derfor ikke anbefaling vedrørende forslagene.

Deloitte vurderer, at provenuet ved nedlæggelse af Maritime Force Protection og hundetjenesten, undladelse af opbygning af flyvende kapaciteter og balanceret opbygning af kapacitetscenteret (nu Hjemmевærnets Center for Stabiliseringsindsatser) vil udgøre ca. 14,2 mio. kr.

Som det er omtalt tidligere, skal arbejdsgruppen bl.a. tage udgangspunkt i anbefalingerne fra udvalget samt inddrage alternative effektiviseringsforslag i arbejdsgruppens arbejde. Arbejdsgruppen har på den baggrund fundet, at alle forslag fra udvalgets afrapportering skal adresseres.

Hjemmевærnskommandoen har oplyst, at Maritime Force Protection kapaciteten endnu ikke var færdigopstillet på tidspunktet for budgetanalysen. Der var derfor ikke særligt stort kendskab til kapaciteten. Maritime Force Protection enhederne har siden udviklet sig til at være en efterspurgt kapacitet bl.a. på grund af, at kapaciteten indeholder føringskøretøjer på land og gummibåde understøttet med sidescan sonar. Politiet rekvirerer således ofte støtte til eftersøgning af personer, ligesom kapaciteten udgør et væsentligt aktiv i terrorbeskyttelse af danske havne og ved modtagelse af andre landes enheder fra søsiden i Danmark.

Maritime Force Protection enhederne indgår endvidere som en del af opfyldelsen af NATO Force Goal vedr. Harbour Protection.

I relation til hundetjenesten har Hjemmевærnskommandoen oplyst, at denne kapacitet i udgangspunktet er opstillet med henblik på at løse Hjemmевærnets bevogtningsopgaver. I den sammenhæng er der siden budgetanalysen sket en udvikling i bl.a. Hjemmевærnets deltagelse i bevogtning af militære og civile objekter. Hjemmевærnet har således omlagt dele af uddannelsen for Hjemmевærnets hunde. Hundene opfylder derved Forsvarets krav til bevogtning af militære installationer og er indtænkt i bevogtningen af de militære objekter, som Hjemmевærnet har ansvaret for i tilfælde af en beredskabsforøgelse.

Arbejdsgruppen kan konstatere, at der ifølge Hjemmевærnskommandoen er sket en udvikling i brugen og indholdet af de pågældende kapaciteter siden Deloitte's konklusioner. Hertil kommer at bl.a. terrorhændelserne i København den 14. og 15. februar 2015 har aktualiseret spørgsmålet om Hjemmевærnets bevogtningskapacitet.

⁴ Udvalgets afrapportering om budgetanalyse af Hjemmевærnet p. 6 og p. 15.

Forsvarets og Hjemmeværnets støtte til politiet analyseres for nærværende særskilt af Den Værnsfælles Forsvarskommando og Hjemmeværnet i dialog med Rigspolitiet. Resultatet af dette arbejde bør indgå som et element i et analysearbejde om Hjemmeværnets fremtidige støtte til Forsvaret og samfundets samlede beredskab, som arbejdsgruppen anbefaler gennemført forud for indgåelse af en ny politisk aftale om Forsvaret gældende fra 2018.

På det foreliggende grundlag er det ikke muligt for arbejdsgruppen at konkludere, om der er basis for at justere i Hjemmeværnets kapaciteter. På baggrund heraf er det arbejdsgruppens anbefaling, at en eventuel tilpasning af Hjemmeværnets kapaciteter, herunder Maritime Force Protection og hundetjenesten, afventer det analysearbejde om Hjemmeværnets fremtidige støtte til Forsvaret og samfundet, som skal gennemføres inden indgåelse af en ny politisk aftale om Forsvaret gældende fra 2018. Der henvises herved til pkt. 5.5 i rapporten.

4.3 Effektiviseringsanalyser

4.3.1 Information, kommunikation og rekruttering

Forslag 3A1. Entydig organisatorisk forankring af Kommunikations- og Rekrutteringsafdelingen

Udvalget anbefaler, at alle kommunikations- og rekrutteringsmedarbejdere forankres organisatorisk i Kommunikations- og Rekrutteringsafdelingen i Hjemmeværnskommandoen – selvom en del af medarbejderne fysisk fortsat skal være placeret rundt omkring i landet. Samlingen giver ikke i sig selv en reduktion i personaleforbrug og økonomi.

Arbejdsgruppen er enig i Udvalgets anbefaling. Anbefalingen tilvejebringer ikke i sig selv et provenu.

Forslag 3A2. Oprettelse af en kommunikationskonsulentfunktion

Udvalget anbefaler, at den nuværende ordning med decentrale, værnspecifikke kommunikationsmedarbejdere i totalforsvarsregionerne samt Flyver- og Marinehjemmeværnselementerne erstattes af en værnsfælles kommunikationskonsulentfunktion. Funktionen foreslås bemanded med 6 decentralt placerede kommunikationskonsulenter samt et sekretariat på 3 personer, som er fysisk placeret i Kommunikations- og Rekrutteringsafdelingen i Hjemmeværnskommandoen til at håndtere de administrative opgaver, der i dag løses af kommunikations- og rekrutteringsassistenterne i totalforsvarsregionerne. Forslaget vurderes samlet set ikke at reducere personaleforbrug eller ændre økonomien.

Arbejdsgruppen er enig i Udvalgets anbefaling, idet den endelige fordeling mellem centralt og decentralt placerede medarbejdere fastlægges i forbindelse med implementeringen. Anbefalingen tilvejebringer ikke i sig selv et provenu.

Forslag 3B. Nedbringelse af ressourceforbruget på centrale informations- og rekrutteringsindsatser

Udvalget anbefaler, at det centrale budget til informations- og rekrutteringsindsatser nedjusteres med 25 pct. svarende til et effektiviseringsprovenu på ca. 2,5 mio. kr.

Arbejdsgruppen er enig i Udvalgets anbefaling. Anbefalingen tilvejebringer et provenu på ca. 2,5 mio. kr.

Forslag 3C. Nedskalering af medlemsblade

Udvalget anbefaler, at de nuværende separate medlemsblade indtænkes i ét blad – det nuværende "Hjemmeværnsmagasinet" – der udkommer 4 gange årligt, og at bladet udelukkende udsendes til de 16.000 aktive medlemmer. Forslaget vil afføde et effektiviseringsprovenu på ca. 1,5 mio. kr. som følge af reducerede udgifter til tryk og distribution. Forslaget medfører ikke en reduktion af årsværk.

Hjemmeværnskommandoen foreslår alternativt, at der udsendes ét samlet magasin til alle medlemmer af Hjemmeværnet, dvs. både til de aktive medlemmer og reserven samt de sædvanlige relevante samarbejdspartnere m.fl. Magasinet udsendes tre gange årligt. Det alternative forslag tilvejebringer det samme provenu.

Arbejdsgruppen er enig i Hjemmeværnskommandoens anbefaling. Anbefalingen tilvejebringer et provenu på ca. 1,5 mio. kr.

Forslag 3D. Potentiale for tilpasset strategisk information

Udvalget anbefaler et mere strategisk fokus på information og de ressourcer, der anvendes per frivillig. Forslaget frigør to årsværk i Hjemmeværnskommandoen svarende til et effektiviseringsprovenu på ca. 1,0 mio. kr.

Arbejdsgruppen er enig i anbefalingen og henviser herved til ovenstående forslag 3A1 om en entydig organisatorisk forankring af Kommunikations- og Rekrutteringsafdelingen. Anbefalingen reducerer personalebehovet med to årsværk og tilvejebringer et provenu på ca. 1,0 mio. kr.

Forslag 3E. Nedprioritering eller nedlæggelse af musikkorps

Udvalget vurderer, at der vil kunne realiseres et provenu på ca. 3,2 mio. kr. ved en nedlæggelse af Hjemmeværnets musikkorps. Forslaget medfører ikke en reduktion af årsværk.

Udvalget afgiver ikke anbefaling vedrørende forslaget.

Arbejdsgruppen anbefaler, at en evt. nedlægges eller nedprioritering af musikkorpset afventer det analysearbejde om Hjemmeværnets fremtidige støtte til Forsvaret og samfundet, som skal gennemføres inden indgåelse af en ny politisk aftale om Forsvaret gældende fra 2018. Der henvises herved til pkt. 5.5 i rapporten.

Arbejdsgruppens samlede anbefaling for information, kommunikation og rekruttering

Arbejdsgruppen anbefaler at følge udvalgets forslag. Dermed reduceres den ansatte struktur med to årsværk, og der tilvejebringes et provenu på ca. 5,0 mio. kr.

4.3.2 Hjemmeværnets logistikstruktur

Udvalget anbefaler en løsning, der indebærer en nedlæggelse af de nuværende områdedepoter og oprettelse af en logistisk støttestruktur med to centralt placerede logistikcentre i Hjemmeværnet.

Løsningen omfatter endvidere brug af centrale løsninger i form af bl.a. Forsvarets Depot og Distributions munderingsdepot ved anvendelse af postordrelignende systemer. Løsningen sikrer, at depoterne kan servicere Hjemmeværnets frivillige og fokusere på levering på de frivilliges præmisser. Ydermere vil alle distrikter få styrket evnen til at fokusere serviceringen af de frivillige enheder med uddannelses- og puljemateriel. Alle myndigheder vil således blive sidestillede kunder i en samlet logistisk støttestruktur i Hjemmeværnet.

Udvalgets forslag indebærer, at personaleforbruget kan reduceres med 14 årsværk og giver et samlet effektiviseringsprovenu på ca. 13,5 mio. kr.

Hjemmeværnskommandoen har ved efterfølgende analyse fundet potentiale for en omstilling af logistikstrukturen, der reducerer den ansatte struktur med 16 årsværk og tilvejebringer et samlet provenu på 14,0 mio. kr. Løsningen forudsætter, at der oprettes et logistikcenter, der forslås samplaceret med Hærhjemmeværnsdistrikt Midt- og Vestsjælland på Flyvestation Skalstrup, og et logistikcenter, der forslås samplaceret med Hærhjemmeværnsdistrikt Østjylland i Århus. Begge centre får en bemanning på ca. 17 årsværk.

Den centrale placering af de to logistikcentre er valgt for at sikre den bedst mulige tilgængelighed for det frivillige personel samt for at udnytte nuværende velfungerende og eksisterende domiciler. Begge centre vil være placeret i nærheden af gode infrastrukturløsninger, der kan opveje den forøgede afstand mellem det frivillige personel og logistikstrukturen.

Det fremgår af forsvarsaftalen, at Flyvestation Skalstrup helt eller delvist skal afhændes. Arbejdsgruppens forslag vil medføre, at Hjemmeværnets domicil på flyvestationen skal udmatrikuleres. Forslaget kan derfor medføre et mindre provenu end oprindeligt forudsat ved salg af flyvestationen.

Arbejdsgruppens samlede anbefaling for logistikstrukturen

Arbejdsgruppen er enig i Hjemmeværnskommandoens anbefaling. Dermed reduceres den ansatte struktur med 16 årsværk, og der tilvejebringes et provenu på 14,0 mio. kr.

4.3.3 *Uddannelsesstrukturen*

Forslag 5A. Optimering af holdtilrettelæggelsen

Udvalget anbefaler en mere centraliseret planlægning af holdtilrettelæggelsen og en løbende vurdering af, hvor mange og hvilke kurser der udbydes. Forslaget vil kunne medføre en personalereduktion på syv årsværk og et effektiviseringsprovenu på ca. 7,5 mio. kr., fordelt med ca. 3,5 mio. kr. fra årsværksreduktionen og ca. 4,0 mio. kr. fra drift mv. Udvalget bemærker supplerende, at Hjemmeværnet allerede har gennemført den foreslåede effektivisering, hvorfor effektiviseringen medregnes i provenuet.

Hjemmeværnskommandoen foreslår, at den gennemførte optimering af holdtilrettelæggelsen tænkes ind i en større justering af kursusområdet. Det medfører, at det samlede effektiviseringsprovenu bliver 11,1 mio. kr., fordelt med ca. 3,5 mio. kr. fra årsværksreduktionen og ca. 7,6 mio. kr. fra drift mv. Effektiviseringsprovenuet findes bl.a. ved omlægning og justering af uddannelserne og en

deraf følgende reduktion af udgifter til ydelser til de frivillige, idet dette dog ikke påvirker provenuet ved omlæggelse af ydelser til de frivillige i Hjemmeværnet.

Forslag 5B. Sammenlægning af uddannelsessteder

Udvalget anbefaler, at der sker en centralisering til to uddannelsescentre, og at der oprettes en filial af et af centrene et tredje sted i landet. Forslaget medfører en personalereduktion på fem årsværk og et effektiviseringsprovenu på ca. 3,9 mio. kr.

Hjemmeværnskommandoen foreslår, at antallet af uddannelsescentre alene reduceres fra fem til tre, idet uddannelsescentrene Nordjylland og Nordsjælland således fremadrettet ikke vil være bemandede med ansat personel. De tre uddannelsescentre placeres i nuværende domiciler i Søgaardlejren samt på Vordingborg og Skive kaserner. Forslaget medfører en personalereduktion på fem årsværk og et effektiviseringsprovenu på ca. 3,6 mio. kr. årligt.

Arbejdsgruppens samlede anbefaling for uddannelsesstrukturen

Den samlede omstilling af uddannelsesstrukturen reducerer den ansatte struktur med 12 årsværk og tilvejebringer et provenu på 14,7 mio. kr. Fire årsværk genanvendes til den lovbestemte opgave som sikkerhedsrådgiver samt varetagelse af opgaver overført fra de tidligere Totalforsvarsregioners fagcentre.

Arbejdsgruppen er enig i Hjemmeværnskommandoens forslag, der medfører en årsværksreduktion på otte og et provenu på ca. 14,7 mio. kr.

4.3.4 Administration

Forslag 6B. Samling af administrative opgaver i regi af Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse

Udvalget anbefaler, at der overføres 20 årsværk til Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse og bibeholdes 26 administrative årsværk i Hjemmeværnets struktur til at varetage øvrige opgaver tæt på de frivillige, herunder uddannelsesmæssige funktioner. Personalebehovet vurderes herved at kunne reduceres med 46 årsværk fra 92,5 årsværk svarende til en samlet effektivisering på ca. 17,3 mio. kr.

Hjemmeværnskommandoen har under arbejdet i arbejdsgruppen gennemgået antallet af administrative årsværk i den administrative struktur på ny og vurderer, at seks årsværk, som beskæftiger sig med andet end administration, som eksempelvis lager, depot mm., bør fraregnes det samlede antal administrative medarbejdere. Opgaveporteføljen for disse årsværk er således ikke identisk med distrikternes administration. Ligeledes er de administrative årsværk ved Hjemmeværnsskolen (10 årsværk) taget ud af opgørelsen, da Hjemmeværnsskolens kursusadministration blev centraliseret i forbindelse med uddannelsescentrenes organisatoriske samling under Hjemmeværnsskolen, idet kursusadministrationen ikke kan sammenlignes med distrikternes administration. Udgangspunktet for centraliseringen af administrationen er derfor 76 administrative årsværk i strukturen.

Arbejdsgruppen har overvejet et alternativt forslag fra Hjemmeværnskommandoen, hvor der alene overføres otte årsværk til et administrativt center som indledningsvis varetages af Hjemmeværnskommandoen og på sigt overføres til Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse i Hjørring. Centret

skal primært varetage de centrale økonomiopgaver. Der bibeholdes herudover 35 årsværk i Hjemmeværnets struktur. Forslaget indebærer en årsværksreduktion på 33 og et effektiviseringsprovenu på 12,6 mio. kr. årligt.

Arbejdsgruppen forudsætter, at myndighederne i det videre arbejde med implementeringen tilsikrer, at de særlige krav til kendskabet til frivilliges vilkår, åbningstider mv. adresseres og håndteres i regi af Forsvarets Regnskabsstyrelse. Arbejdsgruppen skal i den forbindelse bl.a. pege på udvalgets betragtning om, at "det i den sammenhæng er vigtigt, at den telefoniske kontakt og e-mail korrespondance, som de frivillige kommer til at opleve fremadrettet, er lige så velfungerende, når de ikke ringer eller sender til det lokale distrikt, men til Regnskabsstyrelsen."

Forslag 6C. Øget IT-understøttelse og revurdering af kontrolmekanismer

Udvalget anbefaler en optimering af administrative processer, herunder ved at optimere tilrettelæggelsen af kontroller og en digitalisering. Udvalget vurderer således, at digital understøttelse af administrative opgaver og ændring af kontrolmekanismer er nødvendigt for, at lette de administrative byrder for de frivillige. Udvikling af den øgede IT-understøttelse vurderes at beløbe sig til ca. 5,0 mio. kr., men vil kunne reducere personalebehovet med tre årsværk og tilvejebringe et provenu på ca. 0,9 mio. kr.

Hjemmeværnskommandoen har siden gennemførelsen af budgetanalysen genberegnet projektet og skønner umiddelbart, at udgifterne til udvikling af den nødvendige IT-understøttelse af den administrative struktur andrager ca. 10 mio. kr. Efterfølgende afsættes ca. 2 mio. kr. årligt til drift. Hjemmeværnskommandoen understreger, at den fulde reduktion af administrative årsværk først kan realiseres, når den nødvendige IT-understøttelse er fuldt implementeret.

Arbejdsgruppen anbefaler, at udviklingen af den nødvendige IT-understøttelse iværksættes snarest muligt, og at der afsættes de nødvendige midler til at projektet kan gennemføres inden for det nuværende forsvarsforlig, jf. herved pkt. 5.2. Udviklingen skal ske i samarbejde med Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Arbejdsgruppens samlede anbefaling for administrationsstrukturen

Arbejdsgruppen anbefaler, at der gennemføres en reduktion på 33 årsværk i Hjemmeværnets struktur svarende til et provenu på ca. 12,6 mio. kr. Arbejdsgruppen anbefaler, at Hjemmeværnskommandoens tidsplan følges, hvorved det fulde provenu først forventes tilvejebragt medio 2019.

Det anbefales, at implementeringen sker i følgende takt:

- Fase I: Udvikling og implementering af IT-system i samarbejde med Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.
- Fase II: Bemandingen i Hjemmeværnets struktur tilpasses (reduktion på 33 årsværk). Det er en forudsætning for iværksættelse af fase II, at fase I er gennemført.
- Fase III: Den resterende bemanding (35 årsværk) i Hjemmeværnet tilpasses. Der oprettes i samarbejde med Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse et administrativt center i Hjørring i Hjemmeværnets regi med otte årsværk.

Fase IV: Det administrative center (otte årsværk) overflyttes til Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Fase V: Der foretages en undersøgelse af mulighederne for yderligere koncernfælles løsninger.

Forsvarsministeriet finder det hensigtsmæssigt, at der af hensyn til optimering, effektivisering og faglige synergier overføres flest mulige årsværk til Forsvarets Regnskabsstyrelse til løsning af sammenlignelige økonomiske og administrative opgaver. Udvalgets løsning understøtter tillige Forsvarsministeriets koncerns vision om anvendelse af koncernfælles løsninger, samt den igangværende implementering af ministerområdets virksomhedsmodel. Dette skal forfølges nærmere i fase V i samarbejde mellem Hjemmeværnskommandoen og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

4.4 Udvalgets egne analyser

7B. Ydelser til frivillige

Udvalget vurderer, at Hjemmeværnets ydelser til det frivillige personel kan omlægges, således, at de i højere grad understøtter Hjemmeværnets virke og tilgodeser den ekstraordinære frivillige indsats. Det medfører eksempelvis, at rådighedsvederlaget i endnu højere grad målrettes centrale medarbejdere i nøglefunktioner med beredskabsforpligtelser, samt at instruktørvederlag målrettes og omlægges til egentligt instruktørvirke.

Udvalget vurderer, at omlægningen af ydelser vil kunne skabe et råderum på ca. 5,0-10,0 mio. kr., der vil kunne anvendes til understøttelse af de frivilliges øgede støtte til Forsvaret. Det endelige råderum afhænger af den endelige udformning af reglerne, og hvor mange frivillige der omfattes af ændringerne.

Arbejdsgruppens samlede anbefaling for ydelsesområdet

Arbejdsgruppen er enig i udvalgets anbefaling. Der er tillige enighed om, at råderummet forbliver i Hjemmeværnet i indeværende forligsperiode med henblik på, at ydelserne kan omlægges, således at systemet endnu bedre understøtter Hjemmeværnets virksomhed. Arbejdsgruppen anbefaler i forlængelse heraf, at en større omlægning af ydelsessystemet, bl.a. omfang og grundlag for udbetaling af ydelser, evt. compensation mm. indgår i et samlet oplæg til et nyt forsvarsforlig, jf. også pkt. 5.5.

Arbejdsgruppens anbefaling tilvejebringer et råderum på i alt 5,0-10,0 mio. kr.

4.5 Økonomi

I nedenstående opstilles det samlede provenu for hhv. udvalgets og arbejdsgruppens anbefalinger.

Tabel 1. Provenuer opdelt på analyseområder opdelt på udvalgets og arbejdsgruppen anbefalinger (mio. kr., 2013-pl).

Analyseområde	Udvalgets anbefalinger		Arbejdsgruppens anbefalinger		
	Årsværk	Provenu	Årsværk	Provenu	Heraf skønnet omkostningskroner
1A. Tilpasning af totalforsvarsregioner	9	3,9	12	5,9	0,5
1B. Sammenlægning af hærhjemmeværnsdistrikter	12	7,9	12	7,9	
1C. Forenkling af værnsgrensstrukturen i alt	10	6,2	10	6,2	
Marinehjemmeværnet	-	-	4	2,5	
Flyverhjemmeværnet	-	-	2	1,3	
Virksomhedshjemmeværnet	-	-	4	2,4	
1E. Tilpasning af Hjemmeværnskommandoer	4	1,5	-	1,5	
1. Myndigheder og værnsgrensstruktur	35	19,5	34	21,5	
3. Information, kommunikation og rekruttering	2	5,0	2	5,0	
4. Logistikstrukturen	14	13,5	16	14,0	8,2
5. Uddannelsesstrukturen	12	11,4	8	14,7	
6. Administration	49	18,2	33	12,6	
Overhead	-	3,4	-	3,5	3,5
I alt ⁵	112	71,0	93	71,3	12,2

Bemærkninger til Tabel 1:

- De i tabellen anførte provenuer omfatter foruden årsværksreduktion tillige driftseffektiviseringer.
- I udvalgets og arbejdsgruppens anbefalinger blev det ligeledes vurderet, at der via en omlægning af ydelsessystemet kunne skabes et råderum på 5,0-10,0 mio. kr. for at kunne skabe plads indenfor den eksisterende økonomiske ramme til en relevant understøttelse af de frivilliges deltagelse i internationale operationer og øget støtte til Forsvaret.

Da indeværende forsvarsforlig udløber ultimo 2017, vurderes det ikke muligt at indhente de fulde varige provenuer inden for indeværende forligsperiode. Det vurderes umiddelbart, at det fulde provenu tidligst vil kunne være til rådighed ved udgangen af 2019, og dette kun, hvis der etableres en IT understøttelse af administration af frivillige.

⁵ I effektiviseringsprovenuerne indgår derfor både effektiviseringer, der vil optræde i Hjemmeværnets regnskab ("finans-kroner"), og effektiviseringer, der vil vise sig i form af sparede etablisementsomkostninger, IT-omkostninger mv. i regnskabet i Forsvarsministeriets styrelser. I forhold til udvalgets anbefalinger vedrører – af det samlede provenu på ca. 71 mio. kr. – skønsmæssigt ca. 12 mio. kr. "omkostningskroner" på baggrund af de effektiviseringer, der er forslået af arbejdsgruppen.

Tabel 2. Skøn for trinvis indhentning af arbejdsgruppens anbefalinger, (mio. kr., 2013-pl).

Analyse	2016	2017	2018	2019
1. Myndigheder og værnsgrensstruktur	0	17,5	21,5	21,5
3. Information, kommunikation og rekruttering	4,0	5,0	5,0	5,0
4. Logistikstrukturen	0	10,5	14,0	14,0
5. Uddannelsesstrukturen	1,5	12,5	14,7	14,7
6. Administration	0	0	7,5	12,6
Overhead	0	2,0	3,5	3,5
I alt	5,5	45,5	66,2	71,3

Note: Indhentningstakten er under forudsætning af at der træffes beslutning primo 2016

Tabel 3. Skøn over implementeringsomkostninger (mio. kr., 2013-pl).

Implementeringsår	2016	2017	2018	2019
Skønnede implementeringsomkostninger				
<i>Myndigheder og værnsgrensstruktur</i>		5,0-10,0		
<i>Logistikstrukturen</i>		7,2		
<i>Uddannelsesstrukturen</i>		0,9-3,4		
<i>Administration</i>		1,0		
I alt	-	14,1-21,6	-	-

Note: Omfanget og periodiseringen af implementeringsomkostninger vil blive endeligt fastlagt ved udarbejdelsen af de specifikke implementeringsplaner for hvert omstillingstiltag.

5 Hjemmeværnets udvikling

Hjemmeværnet er en frivillig militær beredskabsorganisation, der er organiseret, udrustet og uddannet til at støtte det militære forsvar. Hjemmeværnet støtter først og fremmest ved at opstille et beredskab, der kan supplere og understøtte Forsvaret, samt sikre Forsvarets robusthed i løsningen af opgaverne i fred, krise og krig. I kraft af Hjemmeværnets organisering som en militær organisation er Hjemmeværnet tillige velegnet til at understøtte aktørerne i samfundets samlede beredskab, hvor Hjemmeværnet i lighed med støtten til Forsvaret understøtter, supplerer de sektoransvarlige myndigheder.

Det fremgår af forsvarsaftalen, at Hjemmeværnets overordnede struktur, herunder sammenhængen mellem hjemmeværnsdistrikterne og politikredsene, og eksisterende kapaciteter til nationale og internationale opgaver fastholdes, men løbende søges effektiviseret og udviklet. Hjemmeværnets rolle i forhold til at kunne støtte og bistå Forsvaret i såvel nationale som internationale opgaver skal styrkes. Endvidere fremgår det, at der skal ske opbygning af en kapacitetsopbygningsenhed og styrkelse af Hjemmeværnets havmiljøindsats i kystzoner. Udviklingen af Hjemmeværnet er i forsvarsaftalen forudsat finansieret inden for Hjemmeværnets nuværende ramme.

Udviklingen siden indgåelse af forsvarsaftalen har aktualiseret behovet for et endnu tættere samarbejde mellem Hjemmeværnet og Forsvaret i forhold til den nationale opgaveløsning.

Samtidig har en gennemgang af Hjemmeværnets materielforhold vist, at der er behov for at gennemføre en række større materielanskaffelser, inkl. udskiftning af marinehjemmeværnsfartøjer i årene fremover med udgangspunkt i en videreførelse af eksisterende kapaciteter.

For at sikre strategisk sammenhæng mellem Forsvarets og øvrige beredskabsmyndigheders behov for støtte og Hjemmeværnets opstilling af kapaciteter, vurderes det relevant, at der iværksættes en analyse af Hjemmeværnets udvikling i et mere langsigtet perspektiv jf. pkt. 5.5.

Hjemmeværnets udvikling og herunder iværksættelse af såvel omstillings- og nedenstående udviklingstiltag anbefales gennemført i indeværende forlig inden for Hjemmeværnets eksisterende rammer.

5.1 Styrkelse af havmiljøindsatsen i kystzonen

Hjemmeværnet skal styrke havmiljøindsatsen i kystzonen ved dels at opstille en førings- og kommunikationsstruktur til støtte for beredskabets øvrige aktører samt støtte indsatsen i øvrigt, dels i samarbejde med Beredskabsstyrelsen bemandede og opererede lægtvandsfartøjer i kystnært farvand, hvor miljøskibene ikke kan operere. Flyverhjemmeværnets kapaciteter anvendes tillige i den samlede havmiljøindsats i bl.a. kystzonen.

Kapaciteten forudses at kunne indsættes på stranden, på det læge vand nær kysten samt i luften. Det er forventningen, at kapaciteten indeholder en førings- og føringsstøttekapacitet og kan bidrage til koordineringen af den samlede indsats.

Det anbefales, at Hjemmeværnets opstilling og udvikling af en førings- og kommunikationsstruktur fortsættes i indeværende forlig, idet der tillige anskaffes et førings- og støttesystem til ca. 5,5 mio.

kr. i 2016. Systemet skal fungere som hjørnestenen i en samlet koordineret havmiljøindsats i et større perspektiv.

5.2 IT-system

Det fremgår af afs. 4.3.4, at der skal investeres i et IT-system, med henblik på en digital understøttelse af administrative opgaver. IT-systemet er forudsætningskabende for en udnyttelse af koncernfælles løsninger – i dette tilfælde administration af det frivillige personel.

Det anbefales, at Hjemmeværnskommandoen i samarbejde med Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse og Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse snarest muligt tilvejebringer et konsolideret grundlag for en digital understøttelse af administrative opgaver relateret til administration af det frivillige personel. Der afsættes 10 mio. kr. i 2017 til investering i et IT-system som beskrevet.

5.3 Opbygning af kapacitetsopbygningsenhed

Hjemmeværnet opstiller en kapacitetsopbygningsenhed med henblik på at varetage Hjemmeværnets bidrag til militær kapacitetsopbygning, civil genopbygning samt øvrige internationale bidrag. Enheden er pt. opbygget med otte årsværk.

Enheden blev forud for indeværende forlig oprettet som en del af Hjemmeværnsstaben og har fra begyndelsen af forliget været opstillet som et pilotprojekt – delvis ved prioriteret udsparring af årsværk fra andre dele af Hjemmeværnets struktur, delvis ved at anvende ikke-forbrugte midler på lønsummen på grund af en meget stor personaleomsætning og dermed en del vakante stillinger samt generel prioritering. Centeret benævnes Center for Stabiliseringsindsatser (CSI).

Internationale kapacitetsopbygnings- og stabiliseringsopgaver løses nu flere steder inden for Forsvarsministeriets område. Forsvarsministeriet har som konsekvens af implementeringen af koncernens nye virksomhedsmodel besluttet, at indsatsen på området i endnu højere grad skal samtænkes og i muligt omfang integreres. Der igangsættes derfor et arbejde med deltagelse af Den Værnsfælles Forsvarskommando og Hjemmeværnskommandoen og i relevant omfang Beredskabsstyrelsen, hvis formål er at udarbejde et fælles grundlag for etablering af en koncernfælles løsning for kapacitetsopbygningsopgaven. Arbejdet har tillige sammenhæng med det igangværende arbejde omkring implementering af HR-strategien, Delstrategi 9.

Det anbefales, at Hjemmeværnet fortsætter arbejdet med kapacitetsopbygningsenheden inden for de nuværende rammer, idet en endelig dimensionering af en koncernfælles løsning først finder sted i forbindelse med beslutningen om den fremtidige organisering i løbet af 2017.

5.4 Styrkelse af Hjemmeværnets støtte til Forsvaret

Hjemmeværnets rolle i forhold til støtte og bistand til Forsvaret i såvel nationale som internationale opgaver skal styrkes i løbet af forligsperioden. Siden indgåelse af forsvarsaftalen har terrorhændelserne i København i 2015 og de seneste erfaringer med bl.a. flygtninge og migranter aktualiseret behovet for et endnu tættere samarbejde og koordination mellem Hjemmeværnet og Forsvaret i forhold til den nationale opgaveløsning. Samtidig har de seneste års udvikling vist, at behovet for, at Hjemmeværnet er i stand til at løse nationale sikringsopgaver i forbindelse med konkrete trus-

ler. Eksempelvis når udenlandske enheder opholder sig i Danmark og ved deployering af danske enheder til udlandet.

Hjemmeværnet er i den forbindelse af Forsvaret blevet anmodet om at iværksætte en række konkrete tiltag som led i den styrkede støtte til Forsvaret. Som en konsekvens heraf har Hjemmeværnet iværksat en række initiativer til styrkelse af støtten til Forsvaret.

Opstilling af en beredskabsstyrke

Med henblik på at kunne støtte Forsvarets øgede nationale indsats i forhold til bl.a. terrortrussel og håndtering af flygtningesituationen har Hjemmeværnet iværksat etablering af grundlaget for oprettelse af en Beredskabsstyrke. Styrken opstilles lokalt i alle hærhjemmeværnsdistrikterne, men kan indsættes nationalt ved behov. Beredskabsstyrken opstilles af 1.000 – 1.500 frivillige, der påtager sig en yderligere forpligtigelse til at gennemføre uddannelse og indgå på et varigt beredskab. Styrkens personel vil således blive udvalgt og uddannet, så de frivillige i styrken generelt vil være på et højere uddannelsesmæssigt niveau end traditionelle hjemmeværnsenheder.

Det er hensigten, at styrken opbygges gradvist i perioden frem til ultimo 2017, hvor styrken skal være på fuldt opstillet. Dele af Beredskabsstyrken forventes at kunne indsættes allerede fra 2. halvår 2016.

Forsvarets Totalstyrke

Der er i rammen af den HR-strategien, Delstrategi 9 iværksat et arbejde med udarbejdelse af et såkaldt *Totalstyrkekoncept*. Konceptet har til formål at sikre den størst mulige udnyttelse af kombinationen af fastansatte (professionelle) soldater, reserven og frivillige. Dette arbejde har nået et niveau, hvor de principielle forhold omkring totalstyrken er afklaret, og de indledende planer for opstilling af styrken kan udarbejdes.

Sammenfattende vedrørende opstilling af beredskabsstyrke og Forsvarets Totalstyrke

Det anbefales, at de allerede iværksatte projekter omkring tættere samarbejde og koordination mellem Hjemmeværnet og Forsvaret i indeværende forlig løbende videreudvikles og evalueres i takt med udviklingen i både efterspørgsel og de opsamlede erfaringer i rammen af HR-strategien, Delstrategi 9. Evalueringen skal gennemføres så betids, at resultatet kan indgå i analysen som beskrevet nedenfor i pkt. 5.5.

Materiel

En gennemgang af Hjemmeværnets materielforhold som led i arbejdet i arbejdsgruppen har vist, at der er behov for at gennemføre en række større materielanskaffelser, inkl. udskiftning af marinhjemmeværnsfartøjer i årene fremover med udgangspunkt i en videreførelse af eksisterende kapaciteter. Hjemmeværnskommandoen har således anbefalet fremrykning og gennemførelse af en række materielanskaffelser inden for nuværende forligsperiode, herunder våben og radiomateriel. Hjemmeværnets langsigtede behov for ny- og erstatningsanskaffelser af materiel bør integreres i den i pkt. 5.5 anbefalede analyse af Hjemmeværnets udvikling.

Ydelser til frivillige

Erfaringerne fra den seneste tids opgaver relateret til flygtninge og migranter har givet anledning til overvejelser, om muligheden for at kunne yde kompensation til de frivillige hjemmeværnssoldater, der indsættes i længerevarende opgaver, i videre omfang end tilfældet er i dag.

Det anbefales, at det tilvejebragte råderum på 5 -10 mio. kr. vil blive genanvendt i forbindelse med Hjemmeværnets øgede støtte til Forsvaret som beskrevet ovenfor som kompensation for det øgede aktivitetsniveau. Det bemærkes, at den endelige tilførsel afhænger af det tilvejebragte råderum fra omstillingen af ydelsesområdet.

Såfremt den skitserede forøgelse af aktivitetsniveauet mv. fortsætter ind i næste politiske aftaleperiode, kan det medføre behov for en mere principiel stillingtagen til spørgsmålet om kompensation til frivillige i Hjemmeværnet, der er indsat over en længere periode.

5.5 Analyse forud for en kommende forsvarsaftale

Grundlaget for Hjemmeværnets virke er Lov om Hjemmeværnet, hvor § 1 beskriver, at Hjemmeværnet er en del af det militære forsvar og deltager i løsningen af de opgaver, der påhviler hæren, søværnet og flyvevåbnet. Omdrejningspunktet for Hjemmeværnets virke er støtten til og samarbejdet med Forsvaret om den militære opgaveløsning, og udviklingen af Hjemmeværnet er således tæt knyttet til udviklingen i Forsvaret, herunder udviklingen i Forsvarets operative opgaveløsning.

Med udgangspunkt i den militære organisering støtter Hjemmeværnet endvidere samfundets samlede beredskab.

Hjemmeværnet har gennem de seneste år øget det militære fokus og herved evnen til at understøtte Forsvarets virksomhed. Dette er sket ved opstilling af militære krav til de frivillige og en generel øget fokus på de militære færdigheder og uddannelser.

Hjemmeværnet er en beredskabsorganisation baseret på frivillige, der træder til, når andre beredskabsmyndigheder har behov for støtte. De væsentligste aftagere af støtte fra Hjemmeværnet var i 2014 Forsvaret med ca. 68 procent af støtten, Politiet med ca. 21 procent af støtten og andre beredskabsaktører (SKAT, redningsberedskabet m.fl.) med ca. 11 procent. Indsættelse af Hjemmeværnet er i hovedreglen omkostningsfrit for de myndigheder, der ønsker støtte, idet udgifterne til indsættelse som udgangspunkt er dækket af Hjemmeværnets bevilling.

Hjemmeværnet bliver i større og større grad anmodet om støtte til at løse beredskabsopgaver af de operative opgavestillere.

Siden indgåelse af forsvarsaftalen har terrorhændelserne i København i 2015 og de seneste erfaringer med bl.a. flygtninge og migranter aktualiseret behovet for et endnu tættere samarbejde mellem Hjemmeværnet og Forsvaret i forhold til den nationale opgaveløsning.

Hertil kommer at regeringen har iværksat et udenrigs- og sikkerhedspolitisk udredningsarbejde, der bl.a. har til formål at præsentere et samlet bud på en stærkere koordinering og samtænkning af Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik, forsvarspolitik, handelspolitik og eksportfremme samt

udviklingspolitik. Udredningen vil bl.a. indgå i grundlaget for kommende forhandlinger om et nyt forsvarsforlig efter 2017.

På det foreliggende grundlag er der således en række forudsætninger, der for nærværende ikke er kendte eller som er under bearbejdning i et samarbejde mellem Hjemmeværnet og Forsvaret.

For at sikre strategisk sammenhæng mellem Forsvarets og øvrige beredskabsmyndigheders behov for støtte og Hjemmeværnets opstilling af kapaciteter, vurderes det relevant, at Hjemmeværnskommandoen og Den Værnsfælles Forsvarskommando – bl.a. med afsæt i regeringens udenrigs- og sikkerhedspolitiske udredning – analyserer Hjemmeværnets udvikling i et mere langsigtet perspektiv. I analysen inddrages alle relevante forhold, herunder også Hjemmeværnets ydelsessystem i relation til den frivillige struktur.

Analysen bør tage udgangspunkt i Forsvarets og samfundets samlede beredskabs behov for støtte, herunder Hjemmeværnets opstilling af kapaciteter med respekt for, at Hjemmeværnet er en frivillig beredskabsorganisation. Den ovenfor nævnte evaluering af den øgede støtte til Forsvaret kan i relevant omfang indarbejdes som en del af analysen, ligesom analysen skal koordineres med HR-strategien, Delstrategi 9 arbejdet. Formålet med analysen er at skabe klare pejlemærker i Hjemmeværnets strategiske udvikling og dermed skabe grundlag for, at Hjemmeværnets prioritering af geografi, struktur, opgaver, kapaciteter og materielanskaffelser kan målrettes den forventede udvikling. Analysen skal danne grundlag for politiske forhandlinger om en kommende forsvarsaftale.

Tabel 4. Skøn for trinvis indhentning af arbejdsgruppens anbefalinger, implementeringsomkostninger og investeringsbehov (mio. kr., 2013-pl)⁶.

Implementeringsår	2016	2017	2018	2019
Omstilling				
Realiserbart effektiviseringsprovenu (note 1)	5,5	45,5	66,2	71,3
<i>Myndigheder og værngrænsstruktur</i>	0	17,5	21,5	21,5
<i>Information, kommunikation og rekruttering</i>	4,0	5,0	5,0	5,0
<i>Logistikstrukturen</i>	0	10,5	14,0	14,0
<i>Uddannelsesstrukturen</i>	1,5	12,5	14,7	14,7
<i>Administration</i>	0	0	7,5	12,6
<i>Overhead</i>	0	2,0	3,5	3,5
Skønnede implementeringsomkostninger	-	14,1-21,6	-	-
<i>Myndigheder og værngrænsstruktur</i>		5,0-10,0		
<i>Logistikstrukturen</i>		7,2		
<i>Uddannelsesstrukturen</i>		0,9-3,4		
<i>Administration</i>		1,0		
Investeringsbehov, udviklingsprojekter (note 2)	5,5	23,9-31,4	-	-
<i>Førings- og støttesystem vedr. havmiljø</i>	5,5	-	-	-
<i>IT-system til digital understøttelse af administrative opgaver</i>		10,0		
<i>Fremrykning/forøgelse af materielinvesteringer (note 3)</i>	-	13,9 -21,4		
<i>Secure Personal Radio effektforstærkere.</i>		1,0		
<i>CBRN masker</i>		6,8		
<i>Let maskingevær M/60</i>		5,0		
<i>Våbensikkerhed</i>		8,6		
Difference	0	0	66,2	71,3

Note: 1. Effektiviseringsprovenuet er inkl. omkostningskroner.

2. Spændet i det rådige beløb er udtryk for usikkerheden i forbindelse med fastlæggelse af de skønnede implementeringsomkostninger.

3. Endelige beløb og periodisering fastlægges af Hjemmeværnskommandoen i samarbejde med Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse.

⁶ Beløbene er udtryk for estimater, der først kan fastlægges endeligt i forbindelse med den afsluttende konsolidering af implementeringen.

Bilag 1. Etablissemetsplan for myndigheder og enheder

Som led i omstillingen nedlægges, sammenlægges og oprettes myndigheder, hvilket medfører, at et antal af Hjemmeværnets nuværende myndigheder skal flytte til nye domiciler, samt at nyoprettede myndigheder skal garnisoneres.

Foreløbigt bud på etableringer, der rømmes:

- Odense Kaserne
- Stensved Kaserne
- Ringsted Kaserne
- Jonstruplejren⁷

Foreløbigt bud på etableringer, der fastholdes/tilflyttes:

- Almegaard Kaserne
- Nymindegablejren
- Skive Kaserne
- Vordingborg
- Brabrand (Distriktet)
- Fredensborg
- Svanemøllen
- Slipshavn⁸
- Brabrand (Sødalsparken)
- Højstrup
- Søgaardlejren
- Hjørring
- Brødeskov Kaserne
- Kastellet
- Vejle
- Haderslev
- Flyvestation Karup
- Flyvestation Skalstrup
- Aalborg Kaserne

Nedenstående billede viser forslag til geografisk placering af Hjemmeværnets fremtidige myndigheder.

⁷ Rømning af Jonstruplejren er som udgangspunkt betinget af, at Forsvaret også fraflytter etableringen.

⁸ Indkvarteringsfaciliteterne på Slipshavn overholder ikke de gældende krav. Der er dispenseret herfor frem til sommeren 2017, og der skal derfor inden da træffes beslutning om, hvorvidt der skal investeres i bygninger mv., eller om der skal findes en ny lokalitet/alternativ løsning.

Bilag 2. Regionale årsværksreduktioner i forbindelse med Hjemmeværnets omstilling

Årsværkspåvirkning, regionale konsekvenser	Årsværk, nettovirkning
Region Nordjylland	-7
Region Midtjylland	-27
Region Syddanmark	-14
Region Sjælland	-11
Region Hovedstaden	-26
Ikke regionsfordelte årsværk, reduktion (note)	-8
I alt	-93

Note: De 8 årsværk kan først identificeres i forbindelse med den endelige konsolidering af omstillingen.